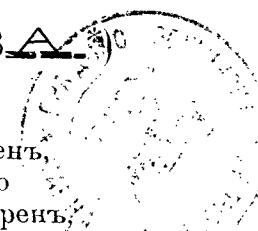

НА НЕЙНО ЦАРСКО ВИСОЧЕСТВО КНЯГИНИЯ
МАРИЯ-ЛУИЗА

Не на горди триумфаторъ, не па гений лучезаренъ,
Не на слава гърмовита цѣлъ народъ единогласно
Загубата днесъ оплаква, отъ ужасна вѣсть попаренъ;
Цѣлъ народъ, сънъ въ сѫща жалостъ, въ едно чувство силно, властно;

О Княгиньо, за тебъ плачемъ! Майко, за тебъ сѣки стѣне,
Жено, за тебъ трауръ носи България въ скърбъ велика.
Ангелъ тихъ на добротата, отъ смъртъ рано покосени,
Буря отъ любовь и сълзи твоятъ млади гробъ извика.

Кой не знае твоя благъ взоръ, твоята усмивка мила,
Що плѣняваха сърдцата — отъ колибата до трона?
Ти владѣйшеши ни, Княгиньо, съесь чаровната си сила,
Проста и сестра на всички и подъ царската корона.

Дважди царственна по рода и по красоти духовни,
Ти съ новъ блѣсъкъ, о Княгиньо, озаряваше прѣстола,
И народна обичъ твойтѣ добродѣтели върховни
Увѣнча ги съ обожанье, и чело ти съ ореола . . .

Смърть ужасна, ненадѣйна тозъ животъ въ разцвѣтъ погуби.
И сега — скрѣбъ, скрѣбъ всеобща! Плачъ е вредомъ дѣ светата
Милостивость се почита и прѣкрасното се люби;
Плачѫтъ майки, плачѫтъ дѣца, плачъ въ колибата, въ Палата.

Поклонъ тъженъ Тебе, Княже, Вамъ, сирачета нездобни!
Днесъ България скрѣбяща съ Васъ ведно осиротява
Отъ една велика Майка и отъ Ангелъ безподобни,
Отъ най-сѫщпо си труфило и отъ чистата си слава.

(* Почина на 19-ї Януари 1899 год.

Ив. Вазовъ. (въ в. „Мпръ“).

АНГЛИЯ ВЪ ЮЖНА АФРИКА.

I. ОТКРИТИЕ И ПОБЕДА.

Двѣ отъ най голѣмитѣ неочаквани иѣща въ Южна Африка сѫ, първо, че голѣмитѣ ѹ минерални богатства стояха за толкова врѣме не открити; и второ, чудесно бѣрзото разработване слѣдъ откритието. Откритието на Юж. Америка бѣше съврѣменно съ иона на Африка. Въ 1486 Вартоломей Диазъ, Португалски мореплавателъ откри Носъ Добра Надежда и голѣма частъ отъ крайбрѣжното на Юж. Африка. Въ 1492, Колумбъ, отъ Генуа, подъ Испанско знаме, откри иѣкои острови край Америка. Въ 1497 Васко де Гама, пай великии Португалски мореплавателъ, откри цѣлото крайбрѣжие на Источна Африка, и отнесе Португалското знаме въ Индустанъ и Источните Индии.

Португалцитѣ побѣдиха частъ отъ Юж. крайбрѣжие на Африка и оставиха едно поселение мѣжду Арабитѣ които бѣха тамъ вѣкове по прѣди, но не се ползуваха ищо освѣщъ да спадяватъ корабитѣ си съ вода. Сто и петдесетъ години по иостѣ, въ 1652, Холландцитѣ практиха Д-ръ Вонъ Райвекъ съ много прѣсекеници, и основаха тамъ една колония. Но даже и тогава цѣлъта бѣше да ся основе едно пристанище за убѣжище и за развитието на Холландската Источно Индийска търговия вмѣсто да ся отвори и разработи Ю. Африка. Поселението пристапдѣжене на Хол. Источ. Инд. Компания и ся управяваше по най деспотически начала, до прѣвземането му отъ Англия въ 1795 год.

II. ТУЗЕМНИ ПЛѢМЕНА.

Когато Европейците откриха южнитѣ и югозападнитѣ крайбрѣжия на Африка, тѣ бѣха рѣдко населени съ единъ отъ най долнитѣ видове на човѣчеството, Хоттентотитѣ, и тѣхнитѣ още по-долни сродници, Бушменитѣ. Тѣзи племена сѫ доста различни отъ голѣмитѣ Негритянски племена, и сѫ по малки на растѣ, съ една мяръсна жълтенкова кожа, и говорятъ съвсѣмъ различенъ язикъ. Тѣ бѣхъ номади, не войници, и ходѣха отъ мѣсто на мѣсто да пасатъ добитъците си. Тѣ знаеха твърдѣ малко техническо искуство и живѣяха въ твърдѣ прости колиби, или пѣкъ въ никакви. Етнографите мислятъ, че тѣ сѫ повече свѣрзани съ Австралийските туземци отколкото съ Африканските племена. Точно около врѣмето когато Европейците откриха страната, едно различно племе отъ вѣтринна Африка излинише съ храбригъ ся ордии Южна Африка. Това племе състояше отъ високи, съ добри тѣлосложени, черно-коши людие които прѣвъсхож-

даха и тѣлесно и умствено Хоттентотитѣ. Тѣзи новоприятели бѣха отъ великото Срѣдне Африканско Банту поколение, както това ся показва отъ изглѣдътъ и язикътъ имъ — войственитетъ Банту, или Зулусци и Кафири. Тѣзи людие можеха да работятъ желѣзо, употребляваха лъкове, ножове и копия. Тѣ слѣзоха покрай крайбрѣжията, като упостояваша всичко и прѣвземаха земята. Тѣ завзеха Зулувадъ, Наталь, Дурбанъ и Кафрация. Нито Португалцитѣ, чито Холландцитѣ се срѣниха съ тѣзи люди, до врѣмето на Кафирското царство на источнитѣ колонии, на Нова Година, 1835, четиредесетъ години слѣдъ като тѣ станаха Английски владения. За 60 години отъ тогава до събарянието на Лобенгула и неговата Магабела (Зулуска) сила, въ 1893, Английска Южна Африка е имала постояннин войни съ тѣзи Зулуски и Кафирски ордии, „Готитѣ и Вандали и Хунитѣ на Южна Африка“. Тѣзи племена сѫ войници, крадци и разбойници по занятие и твърдѣ малко си занимаватъ съ земедѣлие. Като старитѣ Спартащи, тѣ иматъ една военна организация която включава всички здрави и силни отъ народа. Много отъ тѣхнитѣ главатари сѫ ужасно свирепи и сѫ показали воененъ талантъ отъ високъ разрѣдъ.

III. БОЕРИТЪ.

Тѣ сѫ потомци на раниятѣ Холландски, и нѣ-колько Французски (Хугеноти) поселеници. Тѣ говорятъ едно развалено Холандско нарѣчие, и мизица говорятъ разваленъ Англ. язикъ. Тѣ сѫ повечето безграмотни и по име привърженици на Реформираната Хол. църква. Опѣзи който останахъ мѣжду Англичанитѣ доска ся напрѣднали въ всичко, иъ опѣзи които сѫ изселиха за да избѣгнатъ Английската власть и основаха Трансаалъ или „Юж. Африк. Република“, си оставатъ почти въ ежшото грубо състояние въ каквото бѣха когато Англичанитѣ завладѣха страната. Тѣ практически заробватъ чернитѣ, земятъ държанки отъ робинитѣ си и посль заробватъ собствениитѣ си дѣца. Тѣ се обхождатъ много грубо и несправедливо съ чернитѣ Африканци. На чужденитѣ които ся заселватъ мѣжду тѣхъ, макаръ че тѣ може да сѫ по многочисленни, по развити и по дѣятелни, ся не позволява да иматъ права на гражданство, нито да отварятъ училища за да въспитаватъ дѣцата си по матерния имъ язикъ, макаръ че имъ налагатъ най-тѣжки данъци. Тѣзи сѫщите чужденци, „Уйтландери“, сѫ които откриха златнитѣ и диамантовитѣ рудаици мѣжду тѣхъ, донесоха капитала и искуството съ които ги разработиха, и старанията на които направиха тѣзи не-

въже и не напредничави нъ лукави и лакоми Бодери, най богатитѣ землѣвладѣтели на свѣта. Тѣзи сж човѣцитетѣ — една истина олигархия — които ся управяватъ, ужъ чрѣзъ изборъ, отъ президентъ Полъ Крюгеръ, които държатъ въ деспотическиятѣ си рѫцѣ голѣмото множество интелигентни и прѣдприемчиви чужденци капиталисти които сж направили земята имъ една златна рудница, и които изцѣждатъ животната имъ кръвь въ всякой възможенъ случаѣ. Единъ отъ най постѣдните закони на Боеритѣ дава властъ на правителството да грабне и испѣди отъ страната, безъ никаква форма на саждѣ, всѣкое лице което ще говори, пише и ги печати вѣкоя критика за законитѣ или управлението имъ. Таквизъ закони значатъ просто „конфискуваніе“ по слухъ, безъ да има човѣкъ право на оправдание! Чудно е че не е имало до сега десетки вѣстания за прѣмахнуването на тѣзи грабителски, кръвожадни (финансиално) монополии и олигархия, тази крѣпостъ на узаконено притѣснение и разбойничество което маскира подъ ставното име на „Южно-Африканска Република!“

Тѣзи сж човѣцитетѣ които писаха на църковнитѣ сп. врата „Влагението е запрѣтено на кучета и Хотентоти“, които строго наказваха, чрѣзъ законъ, всякого който би прѣнодавалъ четение или пищеніе на чернитѣ или би ги поучавалъ на религия, които изгониха мисионери като Мофатъ и Ливингстоъ, изгориха кѫщитѣ имъ, църкви и училищата, и ги изгоиха въ диви пустини. Англия е много грушила за гдѣто се е отнасяла много мяко спрѣмо тѣхъ.

IV. ЗЛАТО И ДИАМАНТИ

До 1867 год. Южна Африка бѣше като Синдерела която още отсъваше пепелтѣ, нъ въ онази година стѣклениятѣ чехъ ся припособи за кракътъ й — диамантитѣ сж намѣриха и тя става невѣстата на князътѣ. Въ 1867 единъ ловецъ на име Орайле, като посѣтилъ единъ Холландски земледѣлецъ, Ванъ Никоръ, близо до Хоптаунъ, на рѣка Оранжъ, ся влюбилъ въ единъ особенъ бѣлъ камъкъ който ся намиралъ между камъчетата които земледѣлецъ си събраля отъ рѣката. Камъкъ билъ подаренъ на него. Оказало ся че той е даамантъ, и за него той приелъ 125,000 лева. Двѣ години по постѣ сѫщиятъ земледѣлецъ купилъ подобенъ камъкъ отъ единъ Грикуа Хоттентотъ за който му дадъ стока и добитъци. Камъкъ струвалъ 100,000 л. Този камъкъ ся славилъ като „звѣздата на Южна Африка,“ и той е притежание на Контеса Дадле. Тя платила за него 625,000 лева. Слѣдъ това сж били намѣрени диаманти много по голѣми отъ не-

го. Тѣ били намѣрени въ пѣсъците на рѣкитѣ. Въ 1870 год. имало 10,000 души заняти въ търсяните диаманти въ рѣкитѣ Оранжъ, Ваалъ и Моддеръ. Нъ въ 1870 стапало едно по чудесно откритие. Около 20 мили по на югъ отъ мястото гдѣто копали въ Ваалъ, на два чифликъ Дютоншанъ и Булфонтейнъ, расположени на единъ високъ безводенъ, пусть връхъ Карру, ся открили дупките на угаснати калини волкани, които били излъни съ силъ волканически каль по прѣди исхвърленъ отъ тѣхъ, и тази „синя прѣсть“ ся оказала „лѣглото“ на диаманти, твърдъ скъпоцѣнни, и очевидно неизчертаемо изобилни. Новината пронизала Южна Африка. Рудничари тичали тамъ съ хилядитѣ. Диамантовиятъ градъ Кимбжрле порасталъ съ чудесна бързина. Днесъ гладките каменни стѣни на тѣзи волканически кратери сж оголени до една голѣма дълбоchina, като грамадни комини въ земята, отъ които сж извадени диаманти за много молдови левове; и такъ кратеритѣ ся виждатъ неизчертаеми. Кимбжрле е далъ повече диаманти отъ кое да е друго място въ свѣта, и много други мѣста сж биле отъ тогава изнамѣрени, и има геологически причини да ся вѣрва че други, може би по голѣми, оригинални лѣглы сѫществуватъ въ западните части на южна Африка. Прѣзъ първите 20 години въ Кимбжрле ся намѣриха диаманти за 1.625, 000,000 лева чистъ приходъ, и произведението може да ся увеличи споредъ нуждата. Нъ диамантитѣ бѣха само единъ отъ чехлите на Южна Африк. Синдерела, само стѣклениятъ. Златниятъ чехъ още трѣбваше да ся намѣри. Сѫществуванието на злато въ Ю. Африка ся знаеше още когато тя бѣ открита отъ Португалцитѣ, и Арабитѣ знаеха за него много вѣкове по прѣди, че ни единъ отъ тѣзи народи не търсил златото въ скалите или въ рѣките. Тѣ го купуваха повечето отъ туземците.

Скали съ злато сж откриха, въ Сѣверо-Источния Тринсаалъ, при Лейденбургъ, въ 1873, 1875 и около 1886 год. 10,000 души работали въ тѣзи рудници. Нъ въ сѫщата онази година баенословното богатство на Витватеръсъ Рандъ, високитѣ ридове на Трансаалъ, ся откри, и всичките други рудници извѣдихъ запустеха. Едно широко, отворено плато, 300 мили на дължина, повече отъ една миля надъ морското равнище ся намѣри че съдържатъ съ най богата златна руда въ свѣта. Хартле, „ионеринътъ на златните полета“ извѣдъ притѣжавалъ единъ чифликъ на самия този Рандъ, и го оставилъ и отишълъ та намѣрилъ другъдѣ по єдини златни рудници! Това откриле стапало въ 1886. Сега 12 год. по постѣ, рудниците ся про-

дължени около 40 мили. Годишното произведение е между 3 и 4 мил. унции злато, и всичкото до Юл. 1898 год. е 16,452,588 унции, или 68 1/2 тона злато оцѣнено за 1.323,407,040 лева! На онзи хълмъ е разположенъ Иоханенбургъ, едно отъ великиятъ търговски срѣдоточия на свѣта, съ желязници, изящна архитектура, електрически свѣтила и трамвай, единъ велики цивилизовани градъ на мястото на каменистите чифлици и гори прѣзъ 1886 година.

Кимбруле и Рандъ сами сѫ притурили къмъ богатството на свѣта близо 3.000,000,000 лева прѣзъ постѣдните 27 години, и никой отъ тяхъ не е достигналъ още максимума на своето производство. Южно Африканската Синдередла най-послѣ обувдата си чехли, и нейниятъ „князъ“ ще има много биллони вътрѣ въ петъ години. Нѣ въпрѣки велико това, Южна Африка ще има една още по чудесна приказка да ни каже.

Ж. Л. Т.

ТОЛСТОЙ

Графъ Левъ Николаевичъ Толстой се родилъ на 28-и августъ, 1828 година, въ селото Ясная Поляна, Тулска губерния. Майка му се поминжла, когато билъ едва на двѣ години. Първигъ му наставници биле Т. А. Ерголска, далечна родина и леля му, графиня А. М. Остенъ-Саксенъ. Когато Толстой стана на деветъ години, семейството имъ се прѣмѣстило въ Москва. На скоро слѣдъ това се поминжъ и баща му, Николай Иллічъ, та Толстой съ братата си Димитра, и сестра си Мария, отново се върнали въ Ясная Поляна. Слѣдъ смъртъта на графинята, опекунка на малолѣтните стана леля имъ, Юшкова, която живѣла въ Казанъ, гдѣто се прѣмѣстилъ и Толстой. Първоначалното му образование било аристократическо. Въ домътъ на настойницата си малкия графъ се приготвлявалъ отъ гувернантки и гувернанти за приемателния испитъ въ университета. Прѣзъ 1843 г. той постѣпенно въ филологическия факултетъ на Казанския университетъ, но слѣдовалъ само една година, тѣй като при прѣминуванието отъ първи въ втори курсъ, билъ срѣзанъ отъ професора по Руска история, съ когото билъ скаранъ, а освѣнъ това получилъ и единица по Нѣмския езикъ. Слѣдъ тѣзи неприятности, Толстой билъ принуденъ

да постѣпенно въ юридическия факултетъ, гдѣто прѣкаранъ двѣ години и съвръшилъ образуванието си, на осемнайсетъ години. Въ онова врѣме Казанския университетъ не се отличавалъ съ особенна ученостъ и срѣдата въ която Толстой живѣлъ — всрѣдъ малки аристократи — ни най малко не способствувала за пробуждане въ момъкъ сериозни мисли. По този начинъ бѫдѫщия сподѣтъ билъ лишенъ отъ солидно образование и трѣбвало да го придобие самъ, безъ особени рѣжко-водства и влияния, толкова повече, че като излѣзъ отъ университета, той се остановилъ за винаги въ Ясная Поляна, а посѣщавалъ твърдѣ наредко Москва и Петербургъ.

Въ 1851 год. братъ му Николай, артилерийски офицеръ, въ Кавказъ, го поканилъ да го посѣти. Природата, особения животъ на планинските жители, а най-вече този на офицеритъ, твърдѣ много се понравили на Левъ Николаевича, за това постѣпенно юнкеръ въ артилерията. Тѣй прѣкаранъ той до Кримската война. Прѣзъ този периодъ се явяватъ първите му раскази изъ Кавказския животъ.

Въ началото на войната, Толстой билъ прѣмѣстенъ въ Дунавската армия, а послѣ въ Севастополъ. Съ съвръшването на войната и Толстой далъ оставка, като прѣкарвалъ лѣтъ въ село, а зимъ въ Москва и Петербургъ. Въ онова врѣме въ столицата били събрани всички отлични литератори, които по-рано били прѣснати по всичките краища на Русия. Тукъ той се явилъ съ двоенъ ореолъ — и като изгрѣвающе литературно същество, и като Севастополски герой та за скоро врѣме се запозналъ съ всичките знаменитости на врѣмето: Тургеневъ, Гончаровъ, Некрасовъ, Островски, Григоровичъ, Дружиненъ и др.

Въ 1861 година, той пажествувалъ изъ Европа, и, слѣдъ като се заврналъ, окончателно се остановилъ въ Ясная Поляна, и се прѣдалъ на служение на народа, като учителъ и наставникъ. На собствени срѣдства отворилъ училище въ своя чифликъ, гдѣто прѣподавалъ наедно съ други учители изъ Петербургъ, за да опитатъ педагогическите си сили. Той даже почналъ да издава педагогически журналь, гдѣто между другото помѣщавалъ и разни раскази за дѣца.

Въ 1862 год., Левъ Николаевичъ се оже-

ниль за София Андреевна Берсъ, дъщеря на единъ лѣкарь, и отъ тогава да сега живѣ въ селото си, като се занимава, както съ земедѣлие и домакинство, така и съ литература.

Отъ всичкитѣ писатели на 40-тѣ и 50-тѣ години, съ които Руссия винаги ще се гордѣе, само Графъ Л. Н. Толстой е живъ. Толстоеvий стилъ, простота на изображение, съ тѣхната релефност и красота, точността

то си на човѣческата душа, само че много по свѣтло гледа на живота, като изображава не болни характери, а общи, и при това съ малко, но ясни чѣрти. Лицата у Толстоя, подобно на Пушкиновите сѫ като излѣти фигури, явяватъ се предъ читателя опредѣлени, лесно се разбираятъ и запомнятъ, и като че ли сме ги срѣщали сами ний въ живота. Прѣзъ всичкитѣ му съчинения тече една ясно очертена, високо Християнска мисъль. Той рисува, като лоши страни на човѣка: безсърдечието, надутостта, егоизма, лжата и пр; а като добри: чистотата на сърдцето, любовта къмъ ближния, снисходителността, добродушието и милосърдието. И съ всички тѣзи характерни чѣрти, Толстой еднакво рисува хора отъ найвисоко положение, както и проститъ и бѣдни селени.

Първите си произведения: „Дѣтство“, „На бѣгъ“, „Отрочество“, „Утро-помѣщица“ и „Казаки“, Толстой написалъ още като юнкеръ; а слѣдъ войната се появили военните му раскази: „Севастополь въ Декабрѣ“, „Севастополь въ Маѣ“, „Руска лѣса“ и „Севастополь въ Августѣ“.

Още въ първите му съчинения ясно се вижда този дѣлбокъ анализъ, съ който се отличаватъ по-сетнешните му произведения. Въ 1851 год. се появилъ малкия му расказъ „Метель“, въ 1857 „Албрѣхтъ“, въ 1859 расказъ „Три смерти“ и романа „Семейное счастье.“ Въ 1860 год. била написана повѣстьта, „Поликушка“ изъ народния животъ и най послѣ въ 1861 расказъ „Холстомеръ.“

Трѣбва да забѣлѣжимъ, че колкото и отрицателно да се е отнасялъ Графъ Толстой къмъ движението на врѣмето си, колкото и да се е крилъ въ глухотата на селото си, все пакъ, не можалъ да избѣгне вѣнието му, а именно, да се изучва народа и да се просвѣща. Още когато биъ въ странство, Толстой си турилъ за цѣль да изучи учебното дѣло и въ горепоменатий неговъ педагогически журналъ били помѣстени редъ статии съ педагогически характеръ, като: „О Народномъ образованії“, „О методахъ обучения грамотѣ“ и др.

На скоро слѣдъ женидбата сп Графъ Толстой напечатилъ въ „Руски Вѣстникъ“, „Война и Миръ“, гдѣто художественното му твор-

ТОЛСТОЙ.

на езика и спокойствието на расказа много напомнятъ Пушкиновата проза. На Пушкина прилича Толстой и при рисуванието, съ удивително умѣніе на най разнообразни лица, като почнемъ съ мургавий селенинъ, солдатинъ, баба, просякъ и свѣршими съ най важнитѣ аристократически личности, министри, дипломати, пѣлководци, пакъ и самъ Наполеонъ Великий не е избѣгналъ перото му. Толстой се равни на Достоевски по познание-

чество достигнало своята апогея. Война и миръ не е толкова романъ, колкото колосална апогея, която обема всичкия Руски живот въ началото на сегашния вѣкъ и въ всичките му проявления.

Слѣдъ романа „Война и миръ“, Толстой пакъ се заловилъ за педагогическата си дѣйност и мислилъ върху романа „Анна Каренина“, който напечаталъ въ „Руски Вѣстник“ прѣзъ 1875-1876 год. Около това врѣме се отнася и знаменитата му „Исповѣдь“ и радикалното обрѣщение на мислите му, което го прѣвърнало отъ белитристъ въ авторъ на богословски трактати, като: „Въ чемъ моя вѣра?“, „Такъ чтожъ намъ дѣлать?“ Съ подобенъ духъ е написалъ и редъ раскази за народа, „Чемъ люди живи?“, „Богу правду видитъ, да не скоро скажетъ“, „Свѣчка“, „Два старика“, „Гдѣ любовь, тамъ и Богъ и др.

Отъ послѣднитѣ му съчинения струва да се спомѣне студията: „Что такое искусство“, напечатана по минувата година въ „Вѣпросъ философий и Психологи“, която прѣтърпе хиляди критики въ Русия и странство и го обвинихъ въ неразбирание прѣкрасното, разрушение на искусството и др. Къмъ коя страна е правото, врѣмето ще покаже.

Заб. на прѣводача. А. Ф. Марксъ, издателя на сп. „Нива“, прѣсъкъ новината, че отъ Януари, тази година, се започва въ списанието му печатанието на най-новата Толстоеева повѣсть „Воскрѣсение“.

Прѣвѣтъ И. Г. Т.

ПРАВОСЪДИЕ ВЪ ФИЛИПИНИТЕ.

Нѣкой си Кастелсъ, агентъ на Британското Чуждестранно Библейско Дружество, отишълъ на Филип. острови прѣзъ 1889 год. Скоро слѣдъ пристиганието му, неговото внимание било обѣрнато къмъ единъ членъ отъ наказателния законъ, който казвалъ: „Наказва ся съ затворъ всякой който публично пропагандира, чрѣзъ проповѣди и церемонии, каква да е религия противна на държавата.“ Г-нъ Кастелсъ далъ заявление да му ся позволи да държи публични събрания, нѣ отговорътъ ся отлагалъ отъ врѣме на врѣме. Внезапно той се разболѣлъ отъ една странна болѣсть и всички го помислили

за умрѣлъ, нѣ чрѣзъ помощъта на единъ Английски докторъ той ся избавилъ. Слѣдъ това се разболѣлъ неговия другаръ и помощникъ съ сѫщитѣ признания и умрѣлъ. Причината на тѣзи болѣсти сѫ изнамѣрила кога станало явно че человѣкътъ който служувалъ на двамата миссионери въ трепазарията билъ единъ приоблѣченъ Римо-Католически чиновникъ.

Слѣдъ като ся избавилъ отъ смърть чрѣзъ отрова, Г-нъ Кастелсъ билъ прѣслѣданъ по силата на законътъ. „Обвиниха мя.“ казва той, „като началникъ на едно съзаклятие и ме арестуваха. Азъ лесно доказахъ невинността си, нѣ на третия денъ отъ какъ бѣхъ въ затвора, сѫдията ми извѣсти че азъ съмъ обвиненъ въ ново прѣстѣпление за пропагандиране учения противни на официалната религия и че той ще ме освободи отъ затвора за една гаранция отъ 2500 лева. Но азъ бѣхъ подъ полицейски надзоръ. Дѣлото ся продължава цѣли три мѣсяци и прѣзъ всичкото това врѣме азъ бѣхъ почетенъ съ единъ полицейски караулъ при мойтѣ врати въ хотела. Най-послѣ азъ бѣхъ изоставенъ по причина на нѣмание доказателства срѣщу мене. Нѣ сѫщеврѣменно, безъ мое знание, тѣ мя прѣслѣдавали административно че съмъ билъ опасно лице, което значеше виноватъ и невиноватъ, тѣ имаха намѣреніе да ме испѣдятъ отъ стратата. Кога узнахъ това азъ посѣтихъ гражданския управителъ който ся случи да е отъ Куба, и дойдохме до едно споразумение, азъ да оставя острорѣвѣ съ първия параходъ, а той да прѣкрати прѣслѣдването. На 23-и Дек., скърбящъ за моята несполука, азъ казахъ сбогомъ на Манила, съ молба дано видя Филипините да дойдѣтъ подъ влиянието на Христово Евангелие. Нѣколко седмици по послѣ азъ се научихъ че върховниятъ сѫдъ рѣшилъ да поднови моето дѣло, нѣ съ какви слѣдствия азъ не зная.“

Г-нъ Кастелсъ може сега свободно да проповѣда въ Филипините, тѣй като религозна свобода е дадена на всички.

Каква е цѣльта на человѣческия живот?

Человѣкъ е създаденъ въ този свѣтъ, съ една известна цѣль. Той е поставенъ тукъ отъ създателя си, да върши двойна работа.

Първо, да го прослави въ всичките си дѣяния, и второ, да се приготви за по славно бѫдѫще, и ако това е тѣй, прѣдъ настъ ся явява горния баженъ въпросъ, къмъ който трѣбва да се обѣрне едно сериозно внимание отъ всѣкого човѣка, който и да билъ той; простъ, ученъ, спромахъ или богатъ.

Много хиляди човѣци, дишатъ, движатъ се и живѣятъ въ този свѣтъ, безъ да иматъ нѣкаква особена цѣль въ животъ си. Тѣ заминаватъ отъ попрището на живитѣ, и името имъ не се помни вече. Защо е това тѣй? Защото не сѫ испытели цѣльта, за която сѫ били испроводени и опрѣдѣлени да върнатъ. Тѣмъ принадлежение да бѫдѫтъ богољубиви, човѣколюбиви, миролюбиви, истинолюбиви, въздѣржателни и пр. но, намѣсто горнитѣ добродѣтели, тѣ сѫ показали безвѣрие, умраза, завистъ, и на вистъ лѣжа, вражда, блудъ, нечистота, кражба, пиянство и пр. пр. И тѣй, поради този имъ нечистивъ животъ, никой не ги помни. Ни една тѣхна добра дума не е задържана въ памѧтъ на живитѣ, слѣдователно животъ имъ угаснова като свѣщъ въ тъмната нощъ, и тѣ се забравятъ като вчерашинитѣ гадинки.

Ти, о безсмѣртний човѣче, ищешъ ли тѣй да живѣешъ и тѣй да умрѣшъ? Живѣй и ти за нѣщо; направи добро, и остави подирѣ си единъ добродѣтеленъ памѧтникъ, който буришъ на вѣковѣтѣ не ще можтъ да да разрушатъ. Напиши името си съ добро, съ любовъ и съ милостъ, върху сърдцата на хиляди човѣци, съ които се събиращъ всѣкидневно, и тѣй тѣ ще мага да тя забравятъ никога. Не; твоето име и твойтѣ дѣла, ще останатъ запамѧтени въ сърдцата на онѣзи които оставатъ слѣдъ тебе. Добритѣ ти дѣла ще сияятъ като звѣздното сияние.

Повечето отъ човѣцитѣ, които сѫ дошли въ този свѣтъ, забравятъ защо сѫ дошли, и най сetenѣ когато сѫ на излѣзуване отъ него, тѣмъ се ще, и се показватъ, че тѣ искашъ да се повърнатъ назадъ, за да извѣршатъ нѣщо, което по-прѣди сѫ били забравили, сиречь, главната работа, за която сѫ били дошли въ този свѣтъ. Тази работа не е била друга, освѣнъ поправление на миналията имъ животъ, който сѫ живѣли, безъ Бога, вѣра, надежда, и любовъ.

Мисли и ти читателю, и недѣй забра-

вя, цѣльта на животъ си, за която си испроводенъ тукъ; но, сега докѣто си съ здравъ умъ и съ здраво тѣло, и докѣто не си още при вратата на смѣртъ, смисли си защо си дошелъ на този свѣтъ. Помни че имашъ душа, и първата ти работа трѣбва да е, да гледашъ за чейната бѫдѫшностъ.

И. Д.

ОКОЛО СВѢТА.

Япония.

Първата Евангелска църква ся организира въ Япония прѣди 28 години. Днѣсь има 43,000 църковни членове. За нѣколко години Христианството практиче чудесенъ успѣхъ и църквите ся пълняха съ слушатели, но послѣ дойде една реакция. Подигна се едно движение за основанието на една нова религия която да обгръща Буддизъмъ, Конфуцианизъмъ и Христианство.

Японците ся завзеха да изучватъ Английския языкъ за да можтъ да се ползватъ отъ Западните идеи. Изведиже проповѣдници на Евангелското Християнство почнаха да печататъ книги съ които се отричащие Божеството на Иисуса Христа. Това разбърка умоветъ на много Христиани, иъ Епископъ Жойсъ, който посѣти Япония напослѣдъкъ, пише че Миссионерите и туземните проповѣдници продлъжаватъ усърдно и успѣшно да проповѣдватъ Евангелието на народа. Само М. Е. църква има 5000 членове и 7000 дѣца въ Нед. училища.

Кореа.

Слѣдъ като свърши работата си въ Япония, Еп. Жойсъ посѣти Кореа. Кореа е една малка страна, иъ има 12,000,000 жители. Подолниятъ класъ отъ населението вѣрва въ Буддизъмъ, а по горната е наклонна къмъ учението на Конфуций.

Еп. Жойсъ казва че прѣзъ послѣдните четири години по всичките части на страната е имало едно чудесно обръщане на народа къмъ Евангелското учение. Той вѣрва че ако всичките мисии които работятъ въ Кореа ся усилиятъ, въ по малко отъ 20 години цѣлата страна ще стане практически Христианска. „Ний градимъ, въ столицата на Кореа“ казва Епископа, „една църква коя-

то ще побира 1000 души. Има една особеност въ Корейското богослужение, и тя е че църквата е раздълена на две части съ едно перде. Едната част е за мажетъ, другата за женитъ, и проповѣдника отъ амвона може да глѣда и въ двѣте части. Тѣ сѣдятъ на рогозки и всички зематъ участие въ службата. Тѣ обичатъ дълги слова и непоказватъ никакъвъ знакъ на уморяване.

Китай.

Слѣдъ Кореа, Еп. Жойсъ посѣти Китай. Той спрѣ първо въ Тиенциенъ гдѣто има една добре наредена болница поддържана отъ Жен. Мис. Дружество. Една отъ нашите църкви въ Пегинъ, казва епископа, събра 1500 души. Въ недѣлното училище на тази църква сѫ събиратъ повече отъ 1000 язически дѣца всяка съ. Недѣля за изучаване словото Божие. Вѣрва ся че това е най-голѣмото Нед. Училище въ цѣлия Китай. Въ прѣки всичките съпротивления и гонения било отъ страна на правителството или на народа, Христианството бѣрже напрѣдва по всичките части на Китай. Прѣсмѣта ся че разните църкви иматъ до 80,000 членове отъ които 21,000 принадлежатъ на Методистката Миссия.

МОЛОКАНИ.

Надали на болшинството отъ нашите читатели е известно названието на една отъ голѣмите евангелски секти въ Русия, която съществува отъ 150—200 г. въ Русия. Тази секта се казва „молокане“ и както повечето отъ евангелските секти, това си име тя е получила отъ враговете на евангелието за присмѣхъ. Молоканъ произлиза отъ „молоко“—млѣко. Това име получиха молоканетъ за това че въ поститъ тѣ употребяваха млѣко, както виждате голѣмъ грѣхъ! Страшенъ грѣхъ! Молоканетъ сѫ били гонени до скоро, но Царя-Освободителъ имъ даде свобода и отъ 30—40 год. насамъ тѣ не се прѣслѣдватъ — Обаче духовенството имъ самъ непосредствено или чрѣзъ свойтѣ органи все нѣщо чопли та дано възбуди властите противъ тѣхъ. Недавно Самарскитѣ „Епар. Вѣдомости“ публикуваха една дѣлга статия върху състоянието на раскола и

на сектанството въ Самарската епархия*. Мѣжду многото документи приведени въ нея статия, единъ е трѣждѣ любопитенъ понеже обяснява мотивите конто подбуждатъ човѣка по нѣкога да напушта „баптизата“ си вѣра колко и да е скѣпа тя, и да тѣрси животъ въ „чужда“, „натрапена“ вѣра. —

Единъ искренъ Руснакъ съвсѣмъ искрено излага тѣзи мотиви въ слѣднитѣ си рѣдове: Азъ се родихъ въ „бѣглопоповската“*), въ 1878 г. прѣминахъ въ православието, въ което съмъ до днешния денъ. Слѣдъ прѣминаванието ми въ православие, азъ изучихъ тѣлкованията на словото Божие и намѣрихъ за нужно да пообиколя нѣкои секти и „толки“ съ цѣль да ги изучава и въ сѫщото време да сторя нѣщо за повръщанието имъ въ Православието. Но, като не видѣхъ мѣжду православните си съчленове оазис любовь, която едно време е слизала на земята въ лицето на пострадавшия Спасителъ, който нѣмаше гдѣ глава прѣклони и който караше всѣкой обязательно да извирша добри дѣла, да приглежда гладния, болния, голяя и въ тѣмница човѣкъ, — а вместо това видѣхъ само развратено и непоправимо себелюбие, което се прикрива съ позорни и добити съ нечисти срѣдства пари раздаваеми всѣкога въничожни количества, съ недовѣрие, съ укори, съ тѣжки думи, съ присмѣвания надъ бѣдния, страдающи човѣкъ, слѣдъ като се отнема отъ него чрѣзъ трудъ не спорѣдъ сили здравието му, азъ намѣрихъ за нужно да намѣря такова Христианско общество, което да бѣде противоположно на току що описаното, и азъ го намѣрихъ въ молоканството.

Ние привѣждаме този откъслекъ заключаещъ чистосърдечното признание на този братушка съ цѣль да посочимъ аналогичното явление и въ нашето общество, колкото интенсивното толкова и печално особено по своите послѣдствия. — За никого не е тайна че масата отъ нашата интелигенция е безвѣрническа, тя отрича вѣрата, нѣкога явно съ говорение, а повечето съ живота си: никому сега не е нуждна църквата, Христианския моралъ е заблуждение, суевѣрие, което трѣбва да се изгони. Съ такова настроение всѣкога се отблѣзвава общественния упадъкъ и

* Една секта, която е досущъ православна обаче не признава сегашното руско православно духовенство съ Патриархъ Никонъ е валидно, и приема духовенство рѣжоположено въ Австралия.

причинитъ му трѣбова да диримъ у онѣзи които сѫ поставени на чело на църквите, а особено у онѣзи които съзнателно се наричатъ Христиани.—Лошия примѣръ на единъ священникъ много по злѣ се отразява въ обществото отъ колкото такъвъ у обикновенъ мирянинъ.—Съблазнителния фактъ въ живота на единъ проповѣдникъ или пастиръ църковенъ съсипва цѣлата църква. — Ето защо ние виждаме какъ цѣло поколѣние напушта църквата и гони вѣтъра въ разни мъгливи учения, гдѣто има слама а не учение, мъгла а не животъ. Нѣма съмѣние че обществото отдалено отъ църква и отъ живитѣ истини на Евангелието, съвсѣмъ ще прахоса силитѣ си, до като се изгуби въ нѣкоя катастрофа. — И разбира се Богъ отъ пастиритѣ църковни ще взище тази загуба.—Безразлично отъ какво Христианско вѣроисповѣданіе е пастиръ, той е поставенъ стражъ (Изек. 34:2-16) и трѣбва дѣйствително да бѫде буденъ стражъ. Сега е настапало такова врѣме че человѣците не питатъ какъ вѣрвашъ, но гледатъ живѣешъ ли ти това което вѣрвашъ. И тѣй ако миљеши за твоето отечество, читателю, кой и да си, трѣбва да живѣешъ опова което вѣрвашъ, особено това е важно за всѣкой пастиръ.

A. H. C.

КАКЪ ДА СЕ ПОМАГА НА ПРОПОВѢДНИКА ДА ПРОПОВѢДВА.

Какъ може слушателъ да помога на проповѣдника да проповѣдва?

1. Съ присѫтствието си въ святилището когато той проповѣда. Дѣждъ, снѣгъ, горѣщина, студъ, ревматизъмъ и гости не трѣба да прѣпятствуватъ никому да отиде на църква, освѣнъ ако тѣ би му прѣпятствували да отиде на работата си или на общественини увеселения. Мнозина считатъ не отиванието си на църква оправдателно ако едно или нѣколко отъ горнитѣ обстоятелства ги досѣгатъ, а пакъ кога е въпросътъ за работата имъ или за увеселение не ги считатъ за достатъчни извинения.

2. Доведи и другъ слушателъ. Праздни чинове намаляватъ силата на словото. Една дузина праздни чинове прѣдъ очите на про-

повѣдника извличатъ повече нервозни сили отъ проповѣдника нежели петъ стотини чинове пълни съ человѣчески сѫщества. Напълнѣте празнинѣ чинове. Това не може да стане съ хокание тѣзи които присѫтствуваатъ или пакъ онѣзи които отсѫтствуваатъ. Не може да стане чрѣзъ обвиняване проповѣдника за малкото събрание. Убѣди нѣкого да дойде да попълни нѣкое праздно място. Направи това да е една част отъ работата ти всяка седмица, и проповѣдникъ ще проповѣда много по добре.

3. Слушай внимателно. Единъ развлечень слушателъ е измѫчване за единъ публиченъ говорителъ. Ако е наблюдаленъ той ще знае кога умоветъ на слушателитѣ сѫ съсрѣдоточени върхъ онова което той казва, и кога тѣ сѫ съсрѣдоточени върху други нѣща. Небрѣжливи слушатели правятъ студени трѣпки да минуватъ прѣзъ проповѣдника.

4. Слушай съ духъ на молитва. Като общо правило единъ человѣкъ само едно иѣщо може да върпи въ едно врѣме; и странно е да се каже, ако той възвини сърдцето си къмъ Бога, когато проповѣдникъ говори, той не само че ще може да слуши доста добре, иѣ много иѣ-добре. Молитва за проповѣдника и за успѣхъ на говореното слово ще направи голѣма разлика въ словото.

5. Насърдчавай проповѣдника. Може да не е пай добро иѣщо да мукажешъ че той проповѣда добро слово. Можчи е да се стори това безъ да има опасностъ за врѣда. Но можи му за доброто влияние на словото върху тебе и върху другитѣ. Наблюдавай за впечатлението което прави словото. Ако то приноси убѣждение, утѣшението и помошъ на сърдцето ти или на сърдцата на други не се отказвай да кажешъ на проповѣдника фактътъ.

6. Плати това което дѣлжишъ, особено което дѣлжишъ на проповѣдника. Това изглежда ли като че внушава сребролюбивъ духъ? Амвонътъ не е място за единъ користолюбивъ человѣкъ. Нѣ проповѣдникъ има фамилия да поддържа и да въспитава, и ако той получи само петстотинъ лева прѣзъ първите шестъ мѣсеци на годината, какъ ще исплати своите задълженія? И ако неговитѣ дѣлгове сѫ неплатени, какъ ще проповѣдва той съ дѣрзновение? Когато му се е платило напълно, умѣть му не се

смущава съ финансните му. Много слова съ били развалени чрезъ мяркани които не съ точни и навръменни въ плащане на проповѣдниците.

7. Стой буденъ. Тежка работа е да се проповѣда съ единъ църковенъ настоятель заспалъ на прѣдния чинъ. Ако словото е слабо (тъжно) старай се поне ти да си буденъ. Нѣкои слушатели прѣпълнуватъ стомасите си въ Недѣля малко като мислятъ че наказанието имъ ще бѫде отчасти съ едно неинтересно слово. Нѣкои человѣци посѣщаватъ толкова събрания въ Недѣлята щото тѣ не могатъ да държатъ очите си отворени въ Недѣля вечеръ. Тѣ щѣха да слугуватъ Богу по добре ако поспяха половинъ часъ прѣди да отидатъ на вечерната служба, и тогава да съ будни когато проповѣдникъ проповѣда. Трудна работа е да се проповѣда Недѣля вечеръ на едно истощено събрание.

8. Не памирай недостатъци. Приятелската критика може да стори добро на проповѣдника, и ще памирачие недостатъци, никакъ не.

9. Не бивай натуричесъ на проповѣдника прѣзъ часовете на умствените му занимания. Ако той е трудолюбивъ человѣкъ той ще бѫде въ библиотеката си всѣкой денъ отъ деветътъ часъ сутринта до двата часа слѣдъ пладне. Ще има нуждни прѣкъсвания на работата му, такива като повиквания за погребения и посѣщения болници прѣзъ онѣзи часове. Нѣ ако прѣкъсванията на работата му ставатъ често словото му ще страда. Нѣкои хора мислятъ че проповѣдникъ е публиченъ слуга, и неговото врѣме е на расположението и угодата на неговото паство. Това е истина колкото се отнеси до необходимите нужди за неговите услуги. Той трѣба да е готовъ да се отзове на какво да е повикване да посѣти болници и умиращи, да погребе мъртвите, да утѣшава скърбните въ кое да е врѣме, деня или нощта. Нѣ непотрѣбни натуничества въ врѣме когато се занимава съ книгите си съ неизвицими и врѣдителни. Прѣдварително мислите че той е занятъ человѣкъ. Той нѣма врѣме да прахосва. Той е трудолюбивъ дѣецъ. Мнозина пастири съвѣтно иждивяватъ повече часове въ тежка работа отъ колкото кои да съ отъ паството имъ иждивяватъ. Единъ търговецъ или занаятчия може да се извини когато единъ

посѣтителъ доходжа, подъ прѣдлогъ че работата му изиска вниманието му, и по тая причина той не изгубва уважението на посѣтителя си. Нѣ ако священнослужителъ се отрече да види нѣкого отъ своите членове подъ прѣдлогъ че той е занятъ съ приготовлението на словото си за идущата Недѣля, той ще направи обида. Неговите отношения спрямо человѣците съ различни отъ онѣзи на другите человѣци. Можно е да се тегли една точна линия между служдни и непотрѣбни прѣсичания отъ работа. За това проповѣдникъ слуша на всяка прикаска и отговаря на всяко повикване безъ да протестира. Неговата единственна защита е въ благоразумието и смислеността на членовете му, които трѣба така да се грижатъ да му помогнатъ да проповѣда съ полза щото тѣ по никой начинъ нѣма да го смущаватъ прѣзъ часовете на заниманието му, ако това може да се избѣгне.

Трѣба наистина да се помни, че както въ всичките клонове на человѣческата дѣятельност, и въ отдѣлностъ въ работилниците по механиката, има правило и врѣме (часове) за работа, така е и съ порядочния проповѣдникъ който очаква да извѣрши нѣщо въ своята си картиера като духовенъ и ученолюбивъ дѣецъ. Безъ трудъ Богъ нѣма да напълни никого съ знание. Така и учи и самъ Господь Иисусъ Христосъ. А той имъ пакъ рече: За това всѣкой книжникъ който ся е учи въ царството небесно, подобенъ е на человѣкъ домовитъ който изважда изъ съкровището си ново и ветхо. „Ударението тукъ е върхъ думата „учиъ“. Това е законътъ на успѣхътъ и усъвѣршенстванието на человѣка. „Съ потътъ“ т. е. съ трудъ на лицето си ще ядешъ хлѣбътъ си“. Не може да се очаква че Богъ и естеството ще направятъ нѣкакво исключение за проповѣдниците отъ това правило на прилежно приготовление, за да може той да удовлетвори ожиданията на паството си отъ амвона.

Т. К.

МНОГО Е ТЪМНО.

Тъмни врѣмена доходжатъ често въ нашия животъ. Врѣмена въ които нито сънцето ни месецъ нито звезди ся виждатъ на небето: и ний ся намираме трѣпѣрящи и пълзимъ.

Прѣди нѣколко години въ моите животъ нападнахъ такава ужасна тѣмнини и азъ останахъ слѣпъ въ Христианскій свѣтъ; понеже не виждахъ ни на лѣво ни на дѣсно. Една пощъ азъ ся намирахъ въ голѣмо душевно вълнение, мисляхъ по кой начинъ да ся избавя отъ този мракъ, но нико зора отъ надежда ми дойде на помощъ а всяка моя мисъль като че мя влачеше да падамъ по долу въ опасността. Азъ се люлѣяхъ и всяка минута азъ бѣствувахъ да погинѫ. Въ такива ужасни мисли, измина половина отъ нощта, главата ми бѣше съвсѣмъ натѣгната, сънъ обаче не идеше на очите ми.

Малката ми дѣщера спѣше спокойно до моето легло; и тя почна да се движи малко не спокойно, слѣдъ което чухъ тихъ югласъ; —

„Тате!“ тя извика.

„Какво е мое дѣте? Азъ попитахъ.

О! тате тѣмно е! „Земи ми ржката“, рече тя. Азъ отидохъ при нея и уловихъ ржката ю: една въздишка на успокоение излѣзе изъ малкото сърдце. Страхъ и тѣмнини побѣгнаха скоро и дѣтето отъ ново се принесе въ обятията на сънътъ.

О! небесният ми баща! Извикахъ азъ тукаси, съ гласъ прѣпълненъ отъ благодарност и усъщане.

„Тѣмно е, да, много тѣмно; земи ржката ми.“

Единъ величественъ миръ падна върху душата ми; ужасътъ на тѣмнината вече исчезна. „Дръжъ силно ржката ми, Отче мой.“ Азъ ся моляхъ сърдечно. И даже въ дольтъ на смъртната сънка ако ходя, не ще ся оплаша отъ зло.“ Дръжъ нозѣтъ ми да ся не отклоняватъ ни на лѣво, ни на дѣсно.

Читателю! Въ подобни тѣмни врѣмена, имай и ти надеждата си на Бога.

С. Г.

ЕДНО ПРѢДВѢЩАНИЕ ЗА ДВАДЕСЯТИЯ ВѢКЪ.

Прочутиятъ Лондонски проповѣдникъ, Иосифъ Паркъръ, дава слѣдующитѣ прѣдѣщания за 20-и вѣкъ:

Църквите.

Едно чудесно промѣнение ще стане съ църквите. Малкитѣ испити за вѣра, сектериянските правила за православие и богословските дивотии, всички ще исчезнатъ, и человѣцъ ще ся съберѣтъ около Христа въ любовь и поклонение. Ще има една ве-

лика църква тогава! Въ онзи свѣтъ денъ, мнѣнието не ще да ся счита за пищо, сравнено съ искренната любовь и страстното посвящене въ помаганіе на бѣдните, слабите и утрудените.

Политика.

Политически, какви измѣнения ще станатъ прѣди съвѣршътъ на 20-и вѣкъ? Земята ще бѫде свободна и нѣма вече да принадлежи на онзи които никога не плащатъ за нея. Человѣцътъ не ще търси да бѫдатъ велики чрѣзъ титли, нѣ чрѣзъ характеръ. Онзи който прави най много добро ще бѫде въичанъ царь на човѣците. Биронътъ не ще бѫде вече едно плашило кога ся иояви при правътъ на кѫщата, нѣ единъ честенъ посланикъ правещ отъ честни съѣди.

Механата.

Какво ще стане съ механата и съ публичния домъ? Тѣ ще ся изгорятъ съ огнь и жупелъ. Тѣ ся съградиха отъ дявола и при дявола трѣбва да отидатъ. Тѣ сѫ вратата на пѣклѣтъ. Кой може да напише историята на съчиненията която тѣ сѫ извѣршили? Колко нещастия, колко съкрушеніи сърцица, колко упостоенія, колко убийства и самоубийства сѫ причинили тѣ! Нѣ 20-и вѣкъ ще види исчезнаването имъ.

Науката.

Науката не ще бѫде вече враждебна на религията, нито религията на науката. Никога не трѣбва да има противорѣчие между тѣхъ. Богътъ на Библията е богътъ на естеството. Той насади горите и вдъхна животъ и сформира звѣздите и направи цѣлите кѫщи въ които ний живѣемъ. Онзи който направи всички нѣща е Богъ. Може би религията ще трѣбва да измѣни своите форми и свойстви начинъ на туряне нѣщата, нѣ не своята почесть къмъ Бога или своеето радостно послушаніе на неговата воля. До когато небето е надъ замѧта човѣкъ ще има нужда отъ религиозни изражения на думи и служба, за най-високата му натура и най-благородните му побуждения.

Жената.

Положението на жената въ 20-и вѣкъ ще бѫде въ щастлива противоположность съ основа което тя сега заминава. Послѣдните университетски успѣхи показватъ че жената може да стои цѣрвя въ класътъ безъ да изгуби нито една частница отъ грациозност или кротостъ, или простосърдечие, на съчувствие или любовь. Нѣ какво ще мислятъ мажетъ за момичета които знаятъ математика и естественна

философия и какъ могътъ да вършатъ работа въ мутвака? Азъ поздравлявамъ човѣците които ще живѣятъ прѣзъ новия вѣкъ. Ще виждаме ли ний и ѝщата на земята отъ нашата сфера отвѣдъ смъртната линия? Ще ли ни е позволено да глѣдаме какъ срѣброто доходжа виѣсто желѣзо и злато виѣсто срѣброто? Ний скоро ще знаемъ. Захождането на този вѣкъ е изгрѣванието на идущиятъ. Нека повече и повече съ увѣрение да уповаваме въ живуващия Богъ.

Благодарително пожертвуване за 20 вѣкъ.

По примѣра на Английските Методисти, Метод. Еп. църква въ Америка е издала една покана до всичките свои църкви да направятъ едно доброволно благодарително пожертвуване за записването на единъ фондъ отъ 100,000,000 лева за двадесетия вѣкъ. Пъловината отъ тѣзи пари ще ся дадѣтъ на разни въспитателни заведения, а другата половина за болници, спириталища и пр. по цѣлия свѣтъ.

Ако всяка Христианска секта ся завземе да направи ище подобно, споредъ силата си, ний можемъ да бѫдемъ почти увѣрени че въ краята на двадесетия вѣкъ Християнството ще бѫде религията на цѣлия свѣтъ.

Извличаме отъ Ню-Йоркскии Христианскии Адвокатъ отъ Дек. 8, 1899, слѣдующите поучителни думи: За една нерва която стига до височината на прѣвосходностите, прѣпоражчите ни иѣкои отъ Ню-Йоркските и Шикагоанските книгоиздатели които мислятъ че нашите проповѣди нѣматъ друга работа освѣнъ да имъ испращатъ списъци за имената на членовете си които би се убѣдили да купуватъ книгите и вѣстниците имъ. Такива фирмии неизящатъ ли че всякой Методистки проповѣдникъ е агентъ на своята си Книжарница — (Book Company), и че той иѣма повече право да кани людните си да се абониратъ за външиши (чужди) издания отъ колкото да ги подканятъ да отиватъ на иѣкоя друга църква? Съ толкова пѣсночайки, нед. уроци, религиозни вѣстници съ които се трудятъ да конкуриратъ чрѣзъ всички възможни начини, трѣбващо да се помисли че е вече врѣме за тѣзи ултра религиозни издатели да поставятъ една по висока мѣрка на етиката. Нѣ аслѣ иѣкои хора имать толкова много религия щото искаква моралност нѣматъ.“

Да ли и иѣкои отъ нашата братия въ Мисията

не сѫ станали жѣрти на други изатели на книги и вѣстници въ предпочтение на своятѣ си?

T. K.

Новата юридическа година въ Италианските сѫдища се отваря съ особенни церемонии, сами по себе си интересни, но още по интересни биватъ рѣчи, които се произнасятъ въ тоя случай отъ Прокурора, или отъ иѣкои отъ сѫдите или, пакъ, отъ президента въ присъствието на отбранна поканена публика. Ораторъ излагатъ въ тоя случай отчетъ за дѣятельността на своето учреждение за прѣзъ миналата година, посочватъ на причините, които обусловяватъ движението на прѣстъпността, предлагатъ реформи и често се вдаватъ въ разсѫждения отъ общъ характеръ. Ето иѣкои данни отъ рѣчта на Форни прокурора на Апелационата въ Римъ произнесена въ присъствието на министъ и отбранна публика. Данните се отнасятъ къмъ сѫдебния окрѫгъ въ който освѣнъ Римъ има още иѣкои малки градовце.

Ораторъ отбѣлѣжи факта, както и миналата година, че прѣстъпността въ окрѫга расте:

	въ 1897 г.	въ 1898 г.
Самоубийства	234	—
Убийства	114	—
Грабежи	137	—
Тежки наранявания	2 563	—
Кражби	7,396	—
Присвоявание чуждо	906	—
		273.
		126.
		139.
		2,651.
		8,398.
		1,359.

Трѣбва да се отбѣлѣжи още и това, че растѣтъ на самоубийствата въ цѣлата Италия отъ 1870 до 1891 ужасенъ: въ 1870 г. — 700, въ 1891 — 2000. — Самоубийство въ Италия е станало, както въ Китай, цѣлъ обичай. Самоубиватъ се 22-ро годишния студентъ медикъ скъсанъ на испита по анатомията, — 20 годишънъ младежъ, отъ несполучлива любовъ, 74 годишънъ старецъ, 103 годишна баба, която вече не е могла да ходи. Увеличението на прѣстъпността прокурора отдава на агитацията на революционните партии, които извикватъ у масите жедност и завистъ къмъ имущите класове.

Въ Трибунала юридическата година се откри съ рѣчта на единъ отъ адвокатите. Между другото, той силно отбѣлѣжи страшния растѣтъ на прѣстъпността у малолѣт-

нитѣ, въ качествено и въ количествено отношение. — Причина на това той вижда въ това, че въ училищата не се преподава законъ Божий.

Рѣчта на Паскале, сенаторъ, който откри новата година въ кассационния съдъ, извика цѣла буря въ либералната преса. Съ пълна откровенность сенатора е далъ пълна картина на съвременното общество колкото солена толкова и вкусна. — Законите сѫ нищо ако нѣма нравственность, каза той, а безнравствеността е достигнала най висока степень както въ массите, тѣй и въ срѣднитѣ класове. Сегашнитѣ хора нѣматъ нищо свято освенъ своето „азъ“. Пресата като че ли си е поставила за цѣль да хвърля камъ на все и вся. Единствено спасение за Италианското общество той вижда въ възвращението му къмъ чистото Христианство, защото човѣкъ съ нечисто сърдце нѣма Богъ, не е човѣкъ, но криминално същество, способно на всѣко прѣстѣпление.

По цѣла Италия рѣчтѣ на юристите сѫ отъ сѫщия характеръ. Почти всички прѣпъръжватъ възвращане на отпадналото общество къмъ Христианството, — забѣлѣжително, че този съвѣтъ се дава на обществото което за хиляди години се е памирало подъ дебелитѣ сѣнки на Папата, който още и сега въ свойтѣ енциклики заляга да прибере подъ сѣнката на прѣстола всички еретици въ разни врѣмена отиаднали отъ католицизма. Прѣстѣнността е термометра на нравственность у единъ народъ. Увеличаване на прѣстѣнността въ Италия и възвивътъ на юристите къмъ обществото да се потърси лѣкъ отъ тази болѣзнь въ Христианството показва, че папската черква изгуби окончателно своето влияние между хората. — Такива сѫ слѣдствията на една обрядна религия. Или Богъ въ сърдцето и тогава той става всемогъщъ факторъ за добруване на всѣки човѣкъ отдельно и на цѣль народъ, или безъ Бога homo homini lupus.

Каква е прѣстѣнността у Българитѣ изобщо намъ не ни е известно, но ако сѫдимъ по даннитѣ, които имаме само отъ нѣколко окръжия, се вижда че тя е не малко и че тя прогресира. Ще иматъ ли куражъ напишть юристи това да ни кажатъ открыто и да посъвѣтватъ, по примѣра на свойтѣ коллеги въ Италия, възвратъ къмъ чистото Христианство, Евангелско Христианство, облаго-

родяюще Христианство, или и тѣ наедно съ тѣлпата ще се задоволятъ съ стереотипната фраза която се слуша на всѣкаждѣ: „ние сме си Христиани?“ . . .

A. C.

ГАЛИЛЕЙ.

На всѣка стъпка въ градъ Флоренция намиртъ ся нѣща които очудватъ човѣка — запалватъ въображението му и удовлетворяватъ вкусътъ му; но между всичкитѣ прѣлести прѣставени прѣдъ чувствата, па, мѣтъта и сърдцето, нѣма друго нѣщо което може толкозъ да обладае мислите на чувствителният човѣкъ, колкото мѣстото дѣто останкитѣ на Галилея почиватъ подъ мраморний сводъ на Санъ-Кроцъ. Нѣма зданіе което може да ся разгледа съ по-вече благоговѣніе, отъ скромното жилище на Аристри, дворецъ веднажъ, и тѣмница, въ којто онзи почитаемъ и великъ мѣдрецъ, по-неумолимата заповѣдь на Инквизицията прѣкара съ скърбъ послѣдната частъ на земний си животъ.

Отъ всичкитѣ чудеса на миналите и настоящите изкуства, като статуи, живописни картини, богатство, стари рѣкописи и пр., може да посочж само малкото увеличително стъкло, което заслужва сериозното внимание на всички. Малко стъкло, но прѣзъ него човѣческото око може да проникне облачитѣ на очевиднитѣ заблуждения, които отъ създание мира прѣкривахъ системите на вселеная.

Въ земний животъ има случаи въ които велики умове докинѣватъ върхътъ на въсхищението си; има моменти въ които прѣдъ научният мѣжъ блѣснува величественото сияние и той ся награждава за трудоветъ си.

О, кой може да си прѣстави чувствата на Галилея, когато съ първото управление на новопостроенити си телескопъ къмъ небесата, може напълно да утвѣрди пророчеството на Коперника, и да покаже Венера увеличена колкото Луната! Прѣдъ гениалният му умъ испрѣвихъ ся прѣчудни задачи съ необикновенна мѣчнотия.

Ако и да прѣзъ живота си той не се е очаровавалъ отъ музиката, поезията, краснопѣчието и художеството, но пакъ въ наблюденiето си на небеснитѣ тѣла за него имало музика, която ся чувала въ дѣлбоката и тържественна хармония на сферите. Имало

и поезия; но той я чель въ свѣтлите писмена пачъртани на тъмното покривало на нощта. Имало е и архитектура; но тя е била въ колосалното устройство на сълнце и свѣтила, на звѣздни купове и вселени. Имало е и краснорѣчие, но то е било безъ думи, безъ язикъ и гласътъ му не сячува. Ето прочее, кое е било нѣщото което могло да увлече Галилея, този валикъ мѣдрецъ по неутразимото течение на могуществени тѣ периода на движущите ся мирове.

Не трѣбаше ли да слуша тѣзи музика за това само, защото тя е дълбока и тържественна? Да не прочита ли тѣзи поетически произведения за това само, защото буквите, съ които сѫ написани, сѫ звѣздитѣ небесни? Да ся откажеше ли да съѣтрява тѣзи архитектура, защото нейните архитрави, пейнитѣ сводове, поради своята безпрѣдѣлност, показвахъ му ся като видѣния? Да ся отвѣрпеше ли отъ туй високо краснорѣчие защото то ся изражава въ движущите ся мирове? „Не! Умътъ му е билъ винаги любопитенъ, винаги готовъ да ся вѣскачва по най стрѣмните пажеки.

Разбуденъ въ него ентусиазмътъ, освѣтъ пажътъ му съ зарята на надѣждата, гласътъ — напрѣдъ удояваше и уягчаваше неговите сили.

Подобна на тѣзи бѣше и минутата когато безсмѣртните печатари на Стразбургъ и Майнцъ за пръвъ пътъ продадахъ пръвата печатна Библия. Сѫщо бѣ и съ Колумба, когато на 12-ий Окт. 1292 г. прѣвъ блѣска вата зора първо показа брѣговете на Санъ — Салвадоръ.

Подобна радостна минута ся вкуси отъ Ле Берие (Le Berie) когато получи извѣстие отъ Берлинъ че прѣдсказаната отъ него планета бѣше изнамѣрена.

Да! незабравимий Галилео, Ти бѣше правъ! „земята ся движи“. Человѣцътъ могътъ силомъ да тя принудятъ да се отрѣчепи отъ това, но тя се движи. Да! движи ся земята движатъ ся планетитѣ, движатъ ся страшните бури, — силните вълни, движатъ Империитѣ, — въ бездната на мислитѣ. Ей всичко се движи, напрѣдъ, къмъ посмѣли факти и по отвлѣчени Теории! Ти, служителъ на храмътъ на науката, Галилео, *Ти си правъ!*

Францисканцитѣ и Доминиканцитѣ приемахъ ти ся на твойте открития, но допи-

ло е вече врѣме когато отъ двѣстѣ обсерватории въ Америка и Европа, — славната артилерия напада небесата. По онѣзи блѣстящи полета тѣ по ще сполучатъ по бѣда, тамъ, дѣто ти ще бѫдешъ забравенъ.

Почивай ти, великий Колумбе, на небесата, почивай и ти като него прѣбрѣнъ, изгоненъ и сърдцемъ съкрушенъ!

Въ твойтъ вѣкъ трудоветъ ти не бѣха оцѣнени, но днесъ когато любителитъ на науката, тържествено посвѣщаватъ трудоветъ си въ честь на истината, на олтарътъ на науката, съ почетъ ще помѣниятъ и твоето име.

Прѣводъ отъ Английски:

* * *

ЛЕГЕНДАТА ЗА ЦАРЕВОТО УХО.

Картина на настоящия царь била распратена по всички тѣ общности, включително и Херсонската. Тий като картина показвала само едната страна на лицето едното ухо никакъ не ся виждало. Това направило селянитѣ да вѣрватъ че царътъ дѣйствително притежава само едно ухо, и причината за загубата на другото, споредъ тѣхъ, било слѣдующото:

Когато Александъръ III умрѣлъ, неговата вдовица и стария му съвѣтникъ почнали да ся съвѣщаватъ, и скоро повикали при себе си Николая II. Щомъ царь Николай вѣзде въ стаята той заявиъ че всичката земя въ Русия трѣбва да ся раздѣли на равно мѣжду селянитѣ. Единъ отъ съвѣтниците му отговорилъ: „Както ти не можешъ да видишъ собственното си ухо така и неможешъ раздѣли земята.“ Царътъ тогава изведножъ отсѣкаль ухото си, и забѣгъжилъ, „Както сега виждамъ ухото си, така ще раздѣля земята.“

Селянитѣ Херсонски били така убѣдени въ истинността на тази легенда щото направили една стачка срѣщу землевладѣтелитѣ, като вѣрвали че царътъ безъ друго ще ся намѣси и ще имъ помогне да раздѣлятъ земята по мѣжду си.

Евангелието на Блаженство.

Една жена която имаше много скърби и тѣжки товари да ноши, нѣ която бѣше забѣгъжителна съ нейния веселъ духъ, даде единожъ слѣдующето изяснение.

„Вий знаете че азъ не съмъ имала пари. Азъ нѣмахъ нищо да дамъ освѣнъ себе си; въ тий азъ рѣшихъ че не щѫ никога да наскръбя другого съ монти смущения. Азъ съмъ ся смѣла и съмъ казва-

ла съмшки, когато азъ тръбваше да плача. Азъ съм ся всъкога усмихвала въ присъствието на всякое нещастие. Азъ съм ся всякога старала искай да не си отиде отъ моето присъствие безъ да отнесе съ себе си една весела дума или една свѣтла мисъл отъ мене. И блаженството прави блаженство. Азъ сама съм по блаженна отъ колкото щѣхъ да бѫдѫ ако бѣхъ съдѣла и оплаквала сѫдата си“.

Това евангелие на блаженство тръбва всѣкой човекъ да тури на сърдце. Тръгни съ непрѣодолимото рѣшение че ти ще носишъ товари, и не щешъ да ги налагашъ на други. Дали етънцето свѣти или дъждътъ пада, покажи едно весело лице на твоя съсѣдъ. Ако тръбва да паднешъ въ битката на живота, падни поне съ една усмивка на твоето лице.

B.

Какво казва единъ управителъ на момчестата.

Управителътъ на Индияна е писалъ нѣкога винущения за момичета които той счита необходими за усъмъхъ и които могатъ да ги направятъ добри граждани.

1. Дисциплина — послушание къмъ узаконена властъ, себе — управление, дисциплина на волята на вкусътъ, страстите, въдушиенията, навиците. Който владѣе духътъ си по великия е отъ онзи който прѣвзема градъ.

2. Любовъ къмъ дома и отечеството. Азъ не съмъ никога чулъ че едно момче което люби дома си, родителите си, братята си и сесрите си, е причинило нѣкога скрѣбъ на домътъ си или безчестие на отечеството си. Любовъта къмъ отечеството е заплетена съ любовъ къмъ домътъ. Любовъта къмъ домътъ прави посилна любовъта за управителътъ което защищава домътъ.

3. Навикъ за работа. Азъ ще прѣдпочета мое то момче да порасте въ и смиренната колиба и да се научи на работа и икончия, нежели да се въспита въ единъ палатъ, заобиколенъ отъ разслабителното влияние на богатство, леснина и бездѣлие. „Единъ безделенъ умъ е дяволска работилница.“

4. Въздържание. Ако младите ся поучаватъ повече у дома и въ училището върху злото което произхожда отъ невъздържанието, жъртвите на виното и тютюнътъ щѣха да бѫдѫтъ много по малочисленни.

5. Цѣль въ живота. Азъ искамъ да впечатя въ умътъ на всякой младежъ мотото на Лонгъфелло: „Азъ съмъ твърдо рѣшенъ да бѫдѫ яѣшо;“ и онова на Емърсонъ: „Закачи колата си на една

звѣзда.“ Една опрѣделена цѣль и една рѣшителна воля могатъ да направятъ човекъ побѣдителъ въ битката на живота.

„Както и ний прощаваме.“

Въ словото на гората Иисусъ ни учи какъ да ся обхождаме съ онзи които ни повреждатъ, и макаръ че нѣкоги сѫ масили това твърдѣ мѫчино, онзи които сѫ го опитвали памирали сѫ го чудесно ефективно въ променение сърдцата на онзи които ни мислятъ зло. Ето едно изяснеие на тази истина:

Една стара жена (Негритянка) съ една кошничка ябѫтки на ръка вървяла изъ една Ню-Йорска улица. Еднъ морякъ идялъ на срѣща ѝ. Той ся спънатъ нарочно срѣщу нея, прикатурилъ кошничата и распилилъ ябѫките. Тогава ся сирѣлъ на страна да ся наслаждава и смѣе на нейна смѣтка.

Тя си събрала ябѫките безъ да изговори нито единъ гневна дума, и, като отправила къмъ него единъ поглѣдъ изражающъ скрѣбъ и благость, казала, „Богъ да ти прости, синко, както и азъ ти прощавамъ.“

Това ударило една ибѫжна струна въ сърдцето на морякътъ. Той почувствува едно себе-осъждение. Като изхнаулъ ръката въ джебътъ си, той я напълнилъ съ каквото дрѣбни пари ималъ и принудително ги далъ на старата черна жена, като извикатъ: „Богъ да тя благослови, майко! Азъ никога нѣма да сторя такъ така!“

РАЗНИ.

Мѣжду гостите на Лордъ Розбери имало единъ и единъ селянинъ който по напрѣдъ не билъ вкусвалъ дондурма. Като помислилъ че тукъ тръбва да има нѣкоя по-грѣшка, селянинътъ пошепналъ на Лордъ Розбери че дезерта (единъ видъ пудингъ) е замѣзналъ, може би по невнимание на слугите. Розбери вкусиъ дозерта, поблагодарилъ на селенина, и тогава повикалъ единъ отъ слугите. Слѣдъ малко разговоръ, той ся обѣрналъ къмъ селенина, и нѣкакъ си поосвободенъ отъ притѣснение, той му казалъ: „Добрѣ е, добрѣ е, Г-нъ — ;той ми казва че това е единъ новъ видъ дезертъ, и той е нарочно замръзенъ.

Тя: „Какъ е тѣй, азъ ся чудя, че малки човекъци толкова често ся женятъ за големия жени?“

Той: „не зная, освѣнь ако е че малкитѣ человѣци ся страхуватъ да развалятъ годѣжътъ.“

„Казватъ че г-нъ Р. по нѣкога получава 100 лева за една рѣчъ.“

„Това е нищо Азъ зная единъ человѣкъ който получи 10,000 лева само за дѣлъ думи.“

„Налистина!“

„Да. Той каза 'любя тя,' на една богата стара мома, и тя го прибра.“

Градътъ Алтонъ, Ил. въ Америка, съградилъ едно училище за въспитание дѣцата на черните Негри. Тази година имало само единъ ученикъ и градътъ трѣбвало да харчи за него 7500 лева.

Австрійскитѣ власти, по подбуждение на Католическитѣ владици, запрѣтили на Британ. Библейско Дружество да продава Библии въ Австрія. Сега ще прокопса Австрія религиозно.

Единъ отъ най старитѣ вѣстници е Пекинската Газета, въ Китай. Той ся е издавалъ прѣвѣсъ миналите 900 години, прѣвѣсъ които 2800 отъ неговитѣ редактори били обезглавени — значи само двама на година!

Египетското правителство запрѣтило продажбата на спиртливи пития въ Суданъ. Каъкътъ хубавъ примеръ за подражание отъ всички правителства!

Нѣкой си Англичанинъ отъ Лондонъ има деветъ дѣца, на които имената сѫ както слѣдова: 1. Майлъфъ Одинъ Несторъ Егбертъ Лайонелъ Тоудмакъ Хю Невилъ Дисартъ Плантагенетъ; 2. Лео Куинтусъ Толемахъ Толемахъ де Орелана Плантагенетъ; 3. Леонъ Секстусъ Денисъ де Орелана Плантагенетъ; 4. Лионулъфъ Коспатрикъ Брюсъ Зернзеръ Тълибърдинъ Петеригамъ де Орелана на Диарть Плантагенетъ; 5. Мейблъ Хелмингейнъ Стилъ Хънтингтауеръ Beатрисъ Blайзонбере Еванжелинъ Визъ де Лу де Орелана Плантагенетъ Тоедмагъ Саксонъ; 6. Лионесъ Матилда Дора Айда Агнесъ Ернестинъ Кжрзонъ Полетъ Уйлбрахамъ Гроисъ Южинъ Бентле Саксония Дизармъ Плантагенетъ; 7. Лиона Десима Вероника

Еситъ Ундицъ Сисса Хилда Ровена Адела Тира Урсула Изабелъ Бланчъ Лелиасъ Ди-зартъ Плантагенетъ; 8. Лионсила Фредегунда Катберга Етелсвайта Идеть Изабель Грейсъ Моника де Орелана Плантигенетъ; 9. Лионета Едитъ Режино Валентина Мира Полвартъ Авелина Филипа Виоланта де Орелана Плантагенетъ.

За съжаление е понѣтъ който ги е кръстилъ както и всички които ще иматъ работа съ тѣхъ.

Годишния приходъ на една докторица въ Лондонъ възлазялъ на 100,000 лева.

Най богатия человѣкъ въ Пруссия е Ротшилдъ. Той притѣжава 10,740,000 Ан. лири, съ единъ годишенъ приходъ отъ 350,800 Ан. л. Слѣдъ него иде Крупъ съ 6,400,000 Ан. л., и годишенъ приходъ 450,000 Ан. л.

Явна благодарност. Редакцията и издателъ на „Хр. Свѣтъ“ исказватъ публично благодарността си къмъ единъ почитаемъ Руссенски гражданинъ който благоволи да подари двадесетъ годишни течения отъ списанието на двадесетъ разни читалища и библиотеки въ България. Благороденъ примѣръ за подражание!

КНИЖНИНА.

Въ редакцията ся получиха слѣдующитѣ списания и вѣстници:

Българска Сбирка, сп. за Книжнина и Обществени знания, год. V, кн. 7 и 8, Пловдивъ.

Учителъ, мѣс. Педагогическо обществоенно списание за учители и вѣспитатели, год. VI, кн. I, Пловдивъ.

Животъ Мѣс. илюстрирано научно литературио сп. год. II, кн. I-Ц, Сливенъ.

Домашенъ Приматъ, мѣсил.. сп., наука, религия, прошленостъ и домакинство, год. X, бр. 9, Самоковъ.

Бълърда ил. посулърио мѣс. сп. съ духовно-литер. и научно-практическо съдържание год. V, № 1, Пловдивъ.

Библ. отъ приказки № 5, цѣна 30 ст. Шуменъ.

Медицински Сборникъ, сп. на Българскитѣ Йѣкарни, год. IV, Бр. 9 и 10, София.

Звѣздница, мѣс. ил. списание за дѣца, год. VII кн. 7, София.

Вѣстници: „България,“ „Сила,“ „Руй,“ „Миръ,“ „Народни Права,“ „Прѣпорецъ,“ „Родина,“ „Свѣтъникъ,“ „Учителски Другарь,“ „Женски Свѣтъ,“ „Орало,“ „Лунашки Известия,“ „Варненски Общински Вѣстници,“ „Пловдивъ,“ „Странджа,“ „Pandaisia,“ „Автономия,“ „Смѣхъ и Сълза,“ „Народенъ Листъ,“ „Голгота,“ „Работнически вѣстникъ,“ „Правдина.“